

I. Târgul de Sfântul Ioan¹

Se spune că dacă te trezești brusc tresărind, a trecut o stafie peste mormântul tău. În dimineața aceea de Sfântul Ioan m-am trezit tresărind. Și deși nu aveam cum să prevăd răul pe care avea să ni-l aducă tuturor ziua care începea, în acel moment de veghe i-am simțit parcă fiorul rece, i-am zărit umbra, ca și cum ceva malefic plutea nevăzut foarte aproape de mine.

Când m-am trezit era întuneric, orele cele mai negre dinaintea zorilor, când lumânările s-au stins și primele raze de soare nu au pătruns încă prin crăpăturile obloanelor. Dar nu răceala orei mă făcea să tremur. Eram prea ghemuiți unul în altul în șura de dormit ca să simtă cineva vreun curent de aer.

Fiecare pat și fiecare centimetru de podea erau ocupate de cei care se adunaseră la Kilmington pentru Târgul de Sfântul Ioan. Aerul era fetid din cauza mirosului de transpirație și a râgâielilor, a vânturilor și duhorilor acre din stomacurile încărcate de bere. Bărbați și femei horcăiau și sforăiau pe scândurile scârțâitoare, mormăind când, ici-colo, câte un adormit fără stare, prins într-un vis urât, își împungea vecinii în coaste.

¹ Ziua de 24 iunie, care în lumea ortodoxă coincide cu ziua de Sânziene. Este legată și de celebrarea solstițiului de vară, cu puternice conotații mistice.

Eu visez rareori, dar în noaptea aceea visasem și visul era încă prezent când m-am trezit. Visasem dealurile întunecate din Lowlands căroră li se spune Cheviots, unde Anglia și Scoția se pândesc una pe alta, gata de luptă. Le vedeam ca și cum m-aș fi aflat în fața lor: vârfurile rotunjite și pâraiele năvalnice, caprele sălbătice și pietrele rostogolite de vânt, turnurile de veghe și casele scunde fortificate. Le cunoșteam bine. Cunoșteam locul acela de când deschiseseam ochii pentru prima dată; era locul pe care cândva îl numisem „acasă”.

Nu-l mai visasem de mulți ani. Nu mă întorsesem niciodată acolo. Nu pot să mă mai întorc vreodată. Am știut asta din ziua în care l-am părăsit. De-a lungul anilor am încercat să mi-l scot din minte, și aproape că am reușit. Nu are nici un rost să tânjești după un loc în care nu poți să revii. La urma urmei, ce înseamnă „acasă”? Locul unde te-ai născut? Locul în care oamenii își amintesc de tine? Amintirea mea se va fi stins de mult. Și chiar dacă ar mai fi rămas în viață cineva care să-și amintească, nu m-ar ierta niciodată, nu m-ar putea absolvi pentru ce am făcut. Iar atunci, de Sfântul Ioan, când am visat dealurile acelea, eram cât se putea de departe de casă.

Am călătorit mulți ani, atât de mulți că de-o vreme îndelungată am încetat să-i mai număr. De altfel, nu are nici o importanță. Soarele se ivește la răsărit și coboară la apus, și ne ziceam că așa va fi mereu. Eu ar fi trebuit să știu că nu-i așa. Sunt, la urma urmelor, un negustor ambulant, un vânzător de speranțe și formule magice, de promisiuni deșarte și povești aurite. Și, credeți-mă, sunt o mulțime de oameni care cumpără așa ceva. Le vând credință la sticlă: apa Iordanului luată exact din locul în care a coborât porumbelul, oasele pruncilor uciși în Betleem și bucăți din candelile purtate de fecioarele înțelepte. Le ofer șuvițe din părul Mariei Magdalena, mai roșii decât rumeneala unui adolescent, și laptele alb al Maicii Domnului în sticlute cât sfârcurile ei. Le arăt degetele înnegrite ale Sfântului Iosif, frunze de palmier de pe Pământul Făgăduinței și păr de la asinul care l-a purtat pe Domnul nostru în Ierusalim. Și ei mă cred, cred totul, căci doar am cicatricea care

dovedește că am fost până în Țara Sfântă să mă lupt cu păgânii pentru aceste relicve!

Cicatricea mea, vineție și zbârcită precum fundul unei babe, care-mi întinde nasul până la mijlocul obrazului, n-are cum să treacă neobservată. Mi-au cusut gaura în care ar fi trebuit să mi se afle ochiul, și de-a lungul anilor pleoapa mi s-a strâns și s-a băgat în orbită, ca pojghița de pe o budincă de lapte rece. Dar nu încerc să-mi ascund fața, căci ce alt certificat mai bun ți-ai putea dori, ce dovadă mai bună că fiecare oscior pe care-l vând e autentic, că fiecare picătură de sânge a căzut chiar pe pietrele Orașului Sfânt? Și știu să spun sumedenie de povești — cum am retezat mâna unui sarazin ca să smulg fâșiile din scutecul Domnului nostru din încheștarea lui, cum am fost nevoit să măcelăresc cinciba nu, doisprezece bărbați doar ca să-mi afund plosca în Iordan. Pentru poveste cer bani în plus, firește. Întotdeauna cer bani.

Toți trebuie să trăim în lumea asta și sunt tot atâtea feluri de a te descurca în viață câți oameni pe pământ. Față de altele, meseria mea ar putea fi considerată respectabilă și nu face nici un rău. Am putea spune că face chiar bine, căci vând speranță și asta-i cea mai de preț comoară. O fi speranța o iluzie, dar e ceea ce te împiedică să te arunci în râu sau să înghiți cucută. Speranța e o minciună frumoasă și e nevoie de talent ca s-o creezi pentru alții. Iar atunci, în ziua când se spune că a început totul, credeam cu sinceritate că a crea speranță este cea mai mare dintre toate artele, cea mai nobilă dintre toate minciunile. Mă înșelam.

Ziua aceea a fost socotită o zi nefastă de către cei ce cred în astfel de lucruri. Lor le place să aibă o zi de care să lege nenorocirea, de parcă moartea ar avea o oră a nașterii sau distrugerea un moment al concepției. Așa că au legat-o de ziua de Sfântul Ioan 1348; o dată pe care s-o poată ține minte oricine. Era ziua când oameni și animale deopotrivă devin miză într-un joc al divinității. Era axul de care atârnav libere telererele raiului și ale iadului.

Acea zi de Sfântul Ioan anume s-a născut tremurândă și bolnăvicioasă, înfășurată într-un văl dens de ploaie mărunță. Fantome de colibe, copaci și staule pluteau în lumina cenușie și plăpândă, părând că

vor dispărea la cântatul cocoșului. Dar cocoșul nu cânta. Nu recunoștea zorii. Păsările erau tăcute. Toți cei ce se întâlneau în drumul lor grăbit spre mulsul sau hrănitul vitelor își strigau veseli că ploaia nu avea să dureze mult și că avea să fie o zi de Sfântul Ioan la fel de frumoasă ca toate celelalte, dar se vedea că nu erau convinși. Tăcerea păsărilor îi tulbura. Știau că tăcerea era un semn rău în acea zi anume, deși nu îndrăzneau s-o spună.

Așa cum au prezis însă, burnița s-a oprit în cele din urmă. O așchie de soare, slabă și palidă, strălucea cu intermitență dintre norii grei. Nu avea pic de căldură în ea, dar sătenii din Kilmington nu voiau să se lase descurajați de un fleac ca ăsta. Valuri de râsete se revărsau peste Izlaz. Semne rele sau nu, era sărbătoarea lor și ar fi jurat și-n ghearele furtunii că se distrau de minune. Străini veneau din toate satele învecinate să vândă și să cumpere, să facă schimburi și să se târguiască, să limpezească dispute vechi și să pornească altele noi. Erau servitori ce-și căutau stăpân, fete ce-și căutau soț, văduvi ce-și căutau neveste puternice și hoți ce căutau orice pungă pe care-o puteau tăia.

Lângă iaz se învărtea pe o frigare uriașă un porc golit de mațe și mirosul de carne prăjită stătea aninat în aerul umed, lăsându-ți gura apă. Un băiețel rotea încet frigarea, dând câte-un șut căinilor ce săreau și se repezeau la porc, dar bieteke animale erau aproape înnebunite de miros și nici măcar scânteile aruncate de foc sau loviturile zdrahonilor din jur nu le puteau alunga. Sătenii tăiau hălci suculente din mușchii sfârâtori, sfâșiindu-le cu dinții și lingându-și grăsimea de pe degetele unsoase. Până și aceia ai căror dinți ajunseseră de mult niște cioturi înnegrite sugeau cu lăcomie fâșiile de grăsime și șorici în timp ce sucurile li se prelingeau pe bărbie. Așa un praznic cu carne proaspătă trebuia gustat pe îndelete, până la ultimul oscior.

Cete de băieți desculți alergau printre adulții ce stăteau la bărfă, încercând să-i distragă pe jonglerii în haine purpurii și să-i facă să-și scape bețele pe jos. Tineri și tinere își făceau de cap, nebăgând de seamă iarba udă și privirile dezaprobatore ale preoților sau călugărilor. Negustorii ambulanzii își laudau mărfurile. Menestrelii cântau la fluier sau la

tobă și copiii țipau atât de tare, că puteau trezi și dracii din iad. Era la fel în fiecare an. Se bucurau cât puteau de târg, căci aveau mult prea puține alte pricini de veselie în restul anului.

Dar nici chiar în înghesuiala aceea zgomotoasă copila nu avea cum să treacă neobservată. Avea părul nu blond, ci de un alb pur, o învărtejeală mătăsoasă ca barba ciufulită a unui moș, iar sub această bonetă de nea fața îi era mai palidă decât coapsele unei călugărițe, sprâncenele și genele îi erau albe, conturând niște ochi translucizi precum cerul zoriilor. Pielea delicată a membrelor ei osoase strălucea într-o lumină de gheață albăstruie, contrastând puternic cu pielea maronie a celorlalți puști din piață. Dar nu doar absența culorii mi-a atras atenția, ci bătaia.

Nimic neobișnuit într-un copil care-o mai încasează din când în când; probabil că mai văzusem deja vreo cinci-șase în ziua aceea — o nuia peste picioarele goale pentru că scăpase din neatenție un coș cu ouă, o spinare învinețită pentru că plecase de-acasă fără să spună, un dos de palmă peste ureche fără vreun alt motiv decât că puștiul se afla în drum. Toți micii păcătoși încercau să se ferească de lovituri sau să țipe destul de tare ca să-și convingă pedepsitorii că pedeapsa fusese apreciată cum se cuvine, toți, adică, în afară de ea. Ea nu țipa și nu se zbătea, ci era tăcută de parcă loviturile de pe spatetele ei ar fi fost date cu o pană și nu cu o curea, și acest simplu fapt părea că-l înfurie și mai mult pe cel care o bătea. Credeam c-o va bate până când ea va rămâne fără suflare, dar în cele din urmă, înfrânt, a lăsat-o în pace. Ea s-a îndepărtat câțiva metri de el, împleticindu-se, clătinându-se, dar cu bărbia sus, deși picioarele-i păreau gata să cedeze sub greutatea ei. Apoi a întors capul și s-a uitat la mine, ca și cum ar fi simțit c-o priveam. Ochii ei de un albastru palid erau uscați și senini ca o zi de vară, și în jurul gurii avea o urmă vagă de surâs.

Cel care o bătuse nu era singurul înfuriat de tăcerea ei. Un negustor gras și plin de inele își agita pumnul spre el cerându-i despăgubiri, aproape vânat la față de mânie. Nu puteam auzi ce se petrecea între ei din cauza țipetelor și sporovăielii micii mulțimi ce se adunase în jurul lor, dar în cele din urmă au părut să ajungă la o înțelegere și negustorul

s-a lăsat condus în direcția tavernei, cu un șir de gură-cască după el. Fără îndoială, bătașul intenționa să-l împace pe bărbatul furios cu o cantitate apreciabilă de vin tare. Ținându-l zdravăn de cot cu o mână, n-a pierdut ocazia să-i mai dea un dos de palmă fetei cu cealaltă când a trecut pe lângă ea — o lovitură exersată, dată fără a părea măcar că se uită spre ea. A culcat-o la pământ, cu fața în jos și, de data asta, înțeleaptă, ea a rămas acolo până a fost sigură că el intrase în cârciumă. Apoi s-a târât printr-un spațiu îngust dintre o buturugă și roțile unei căruțe și s-a ghemuit acolo, cu brațele în jurul genunchilor, privind-mă fix cu niște ochi mari, lipsiți de expresie, ca o pisică ce privește de pe sobă.

Părea să aibă vreo doisprezece ani; era desculță și îmbrăcată într-o cămașă albă și grosolană din lână, cu o basma roșie ca sângele în jurul gâtului, ce-i sporea albeața părului. A continuat să se uite fix, dar nu la cicatricea mea, ci la ochiul cel bun, cu o intensitate mai degrabă imperioasă decât curioasă. Am întors capul. Ceea ce se petrecuse nu avea nimic de-a face cu mine. Fata fusese pedepsită pentru vreo abatere, probabil furt, și negreșit merita ce căpătase, deși era în mod evident călită, din moment ce totul avusese un efect atât de modest asupra ei. Așa că nu exista nici un motiv pentru care să-i spun ceva.

Am scos o plăcintă din traistă, am rupt-o în două și i-am aruncat jumătate, apoi m-am tolănit cu spatele sprijinit de trunchiul unui copac să mănânc porția mea. Îmi era foame și era un loc liniștit pentru mâncat, acum că gloata se împrăștiase. Și doar nu puteam să mănânc fără să-i dau o înghițitură și copilei, nu? Am privit freamătul mulțimii, mestecând încet. Plăcinta era uscată precum copita diavolului, dar pastrama de oaie dinăuntru era destul de dulce și bine condimentată. Fata își ținea plăcinta în ambii pumni, de parcă s-ar fi temut că i-o smulge cineva. N-a spus nimic, nici măcar „mulțumesc”.

Am luat o gură de bere să-mi alunece mai bine îmbucătura pe gât.

— Ai un nume, fato?

— Narigorm.

— Ei, Narigorm, dacă vrei să furi de la de-alde ăștia, trebuie să înveți mai bine meserie. Ai noroc că n-a trimis după șerif.

— Nu furam.

Cuvintele i-au ieșit înăbușit din gura plină.

Am dat din umeri și am privit-o cu coada ochiului. Își terminase deja plăcinta și se linge pe degete foarte concentrată. M-am întrebat când mâncase ultima dată. Având în vedere starea de spirit a bărbatului, mă îndoiam că avea s-o mai hrănească în ziua aceea. Dar pe jumătate o credeam că nu furase. O fată care se distingea atât de tare în mulțime nu avea cum să supraviețuiască prea mult ca hoată de buzunare și mi-a trecut prin cap că era foarte posibil ca tatăl sau stăpânul ei, ce-o fi fost omul acela, să-și fi găsit un mijloc de trai bun închiriind-o cu ora bărbaților cu gust pentru tinerele fecioare. Dar de data asta era limpede că-l supăraseră pe client. Poate că-l refuzaseră pe negustor, sau poate acesta o încercase și descoperise că nu era primul care-i bătea la ușă. Cu timpul, avea să învețe să ascundă asta. Femeile mai experimentate aveau s-o învețe șmecheria și, fără îndoială, odată ce reușea să stăpânească această artă, avea să câștige bine. Mai avea câțiva ani bunișori înainte pentru meseria ei, mai mulți decât altele, aș fi zis, căci și atunci când înflorirea tinereții îi va fi trecut, se vor găsi încă destui care să plătească bani frumoși pe o femeie care arăta atât de diferit de celelalte.

— Vrei să ți-o fac acum, pentru plăcintă? mă întrebă, și vocea îi era la fel de lipsită de emoție ca și privirea. Va trebui să ne grăbim, până nu se-ntoarce Stăpânul, că nu va fi prea mulțumit dacă nu plătești cu bani.

Mâna ei mică și rece încerca să se strecoare în a mea. I-am pus-o la loc în poala ei, blând dar ferm, întristat că deja învățase să nu aștepte nici un dar de la viață. Nici măcar o firimitură nu vine pe gratis. Cu cât înveți însă mai devreme această lecție, cu atât vei avea mai puține dezamăgiri.

— Nu mă mai interesează astfel de lucruri, copilă. Sunt mult prea bătrân. Și-afar' de asta, n-a fost decât o îmbucătură de mâncare. Pri-mește-o și bucură-te. Ești o fată drăguță, Narigorm. Nu trebuie să te

vinzi așa de ieftin. Ascultă sfatul unui șarlatan bătrân: cu cât oamenii trebuie să plătească mai mult pentru un lucru, cu atât vor crede mai mult că merită.

Ea s-a încruntat ușor și a înclinat capul, privindu-mă curioasă.

— Știu de ce nu vrei să-ți citesc runele. Nu vrei să știi când o să mori. Bătrânii spun că vor să știe, dar de fapt nu vor. Se clătina înainte și înapoi pe fund, ca un copil mic. I-am spus negustorului că o să-și piardă toți banii și că soția lui o să fugă, o să-l părăsească. E adevărat, dar nu i-a plăcut. Stăpânul i-a spus că-l tachinam și a încercat să mă facă să-i spun un viitor mai bun, dar n-am vrut. Nu pot să mint; dacă minți, îți pierzi darul. Morrigan¹ îi distruge pe mincinoși.

Așadar, era ghicitoare. O chestie bună dacă poți să-i convingi pe ceilalți de adevărul ei. E greu de spus, în cazul unora, dacă ei cred ori nu în propria artă. Era convinsă că-i spusese adevărul negustorului sau îi displăcuse broscoiul ăla grăsan și-i făcuse o prezicere proastă ca să-l sâcâie? Dacă era așa, plătise pentru asta și putea să mai plătească încă dacă stăpânul ei era nevoit să cheltuiască prea mult în cărciumă ca să-l împace, dar probabil i se părea că merita să încaseze o tăbăceală ca să vadă mutra pe care o făcuse negustorul. Cred că și eu aș fi gândit la fel la vârsta ei. Am chicotit.

— Zău că i-am spus adevărul, a șuierat ea sălbatic. O să ți-l spun și ție, și-o să vezi.

Speriat de răutatea din vocea ei, am coborât privirea, dar ochii ei albastru pal erau la fel de mari și lipsiți de emoție ca înainte și mi-am dat seama că mă purtam prosteste. Copiii detestă să se râdă de ei. Era normal să fie indignată dacă i se părea că vorbele îi erau puse la îndoială.

— Te cred, copilă, dar n-am nici cea mai mică dorință să mi se ghi-cească viitorul. Nu fiindcă m-aș îndoii de priceperea ta, am adăugat

¹ Morrigan („marea regină”) este o zeiță celtă asociată cu profeția, fante-mele, războiul și moartea pe câmpul de luptă. Este, totodată, o zeiță a răzbu-nării și distrugerii, având obiceiul de a ațâța combatanții. Apare întrupată în lup, țipar, cioară sau vacă. Este, uneori, considerată o divinitate comparabilă cu walkiriile germanice.

repede, dar când ajungi la vârsta mea viitorul vine spre tine cu prea multă grabă și fără a mai alerga tu în întâmpinarea lui.

M-am ridicat încet în picioare. N-am nimic împotriva celor care-și câștigă existența din ghicit, leacuri sau orice altă vrăjitorie pe care-o pot folosi ca să stoarcă niște bănuți de la oameni. De ce-aș avea? Eu nu-mi practic arta pentru cei superstițioși și creduli? Dar nu văd nici un motiv să mă despart de banii mei câștigați cu trudă pentru astfel de servicii. În plus, dacă poți citi viitorul, poți citi și trecutul, căci ele nu sunt decât capete ale aceluiași fir, și eu am întotdeauna mare grijă ca ni-meni să nu-mi cunoască nimic altceva decât prezentul.

Umbrele se lungeau pe pământ. Adierea, care nu fusese niciodată caldă, devenise acum tăioasă. Din porc nu mai rămăseseră decât oa-sele. Unii oameni plecau acasă, dar alții, cei mai mulți nu prea siguri pe picioare, se duceau spre pădure să continue serbarea, acum că tre-burile târgului se încheiaseră. Mi-am aranjat oasele vechi la loc în de-sagă. Nu aveau să mai fie clienți astăzi. Mi-am pus-o în spinare și am urmat mulțimea zdrențăroasă și dezordonată spre copaci. Îmi ziceam că avea să se mai găsească niscai vin bun în pădure în noaptea aceea, precum și cărnuri gustoase pentru cei care mai aveau loc în stomac, ceea ce la mine mai era.

Nu i-am mai spus nimic fetei. Îmi făcusem datoria creștinească, îm-părțisem o îmbrăcătură cu ea, și cu asta gata. Și ceva din felul în care mă privea îmi stârnea o oarecare nervozitate. De-a lungul anilor, m-am obișnuit să se holbeze lumea la mine. Acum abia dacă mai observ. Nu, nu faptul că se holba la cicatricea mea mă deranja, ci mai degrabă că *nu* se uita la ea; se holba la mine ca și cum ar fi încercat să vadă dincolo de ea.

Bărbații din fața mea mergeau cu pași mărunți pe potecă, împiedi-cându-se de rădăcini și pietre. Unul a căzut în patru labe. L-am ajutat pe prietenul lui să-l pună pe două picioare. M-a bătut pe spate și a râ-gâit: răsuflarea îi duhnea mai rău ca părțul unui balaur. Aveau să fie ceva dureri de cap prin părțile astea a doua zi dimineața. În timp ce-l țineam în echilibru până se hotăra ce picior să miște mai întâi, m-am

uitat în spate, spre Izlaz. Deși nu puteam distinge nici o față de la distanță, vedeam o pată albă ce se decupa clar pe fundalul stropit cu maro, verde și purpuriu din jur. Stătea în picioare la marginea terenului cu iarbă, încă privindu-mă. Îi simțeam ochii ațintiți asupra mea, încercând parcă să mă disece. M-am trezit brusc furios pe ea. Mânia mea era fără motiv, știam, căci biata copilă nu-mi făcuse absolut nimic, dar jur că dacă stăpânul ei ar fi ieșit în momentul acela din cârciumă și i-ar mai fi ars una, nu mi-ar fi părut rău. Ca și el, voiam s-o văd plângând. Lacrimile sunt normale. Lacrimile sunt omenești. Lacrimile îți limitează curiozitatea la tine însuși.

Și-atunci, veți întreba, asta a fost? Țsta a fost începutul? Asta a provocat totul, o jumătate de plăcintă oferită unei copile cu ochi de gheață? Nu părea o zi nefastă pentru nimeni în afară de negustorul cel gras. Ați avea dreptate, dacă asta ar fi fost tot, n-ar fi fost nimic, dar s-a mai întâmplat ceva în ziua aceea, la câțiva kilometri de acolo, într-un orașel de pe malul mării numit Melcombe. Fără nici o legătură, ați zice, și totuși aceste două evenimente aveau să devină la fel de strâns întrepesute ca ițele dintr-o bucată de mătase. Fire trase din direcții diferite, dar minite să devină una. Firul vertical din această țesătură? Moartea unui bărbat. O să-i spunem John, căci nu i-am știut niciodată numele. Cineva trebuie să i-l fi știut, dar nimeni n-a recunoscut vreodată, așa că a fost îngropat fără el.

John s-a prăbușit în piața aglomerată. A fost văzut clătînându-se și apucându-se de marginea unei căruțe ca să se sprijine. Cei mai mulți au crezut că era beat, căci arăta a marinar și, după cum știe toată lumea, marinarii își petrec tot timpul pe uscat sorbind alcool până li se termină banii și sunt nevoiți să plece iar pe mare. John s-a îndoit de șale, tușind de-i plesneau plămâni, până când i-au țâșnit stropi de sânge pe mâini și pe roțile căruței. Apoi a căzut în genunchi și s-a rostogolit.

Trecătorii care i-au sărit în ajutor s-au tras brusc înapoi, acoperindu-și gura și ținându-se de nas. Duhoarea nu era cea obișnuită a unui bețiv nespălat, ci fetidă, părând a veni dintr-un mormânt deschis. Cei

cu stomacuri mai rezistente s-au încumetat în cele din urmă să-l apuce de mâini și să-l întoarcă, dar a urlat atât de tare de durere, încât l-au scăpat, speriați. Oamenii se holbau la el, deloc dornici să-l mai atingă, dar neștiind ce să facă totuși ca să-l ajute.

Bărbatul căruia îi aparținea căruța l-a împuns pe John cu vârful pantofului, încercând să-l încurajeze să se târască de-acolo, din moment ce în mod evident nu voia să fie ridicat. Căruțașul nu era om rău, dar trebuia să ajungă în satul învecinat până la căderea întunericului. Simțea, după cum bătea vântul, că avea să vină iar ploaia și era nerăbdător să plece până nu se pornea din nou, transformând drumurile în mlaștini. Numai dracul mai putea să mâne pe drumul acela de pădure odată ce devenea noroios, și, dacă trebuia să te oprești să scoți căruța din vreo brazdă, erai o pradă ușoară pentru orice tâlhar care ar fi vrut să se servească din punga și căruța ta, lăsându-te mort de-a binelea într-un șanț. Și numai Dumnezeu știe că astfel de ticăloși nu lipseau câtuși de puțin prin pădure. L-a împuns din nou pe John, încercând să-l facă să se rostogolească de sub căruță. Oricât de nerăbdător ar fi fost să plece, nu putea trece peste un om bolnav.

John, simțind vârful pantofului, l-a apucat pe căruțaș de picior și a încercat să se salte ținându-se de el. Și-a ridicat fața transpirată, cu ochii dați peste cap, în timp ce un nou val de durere îi cutremura trupul, și atunci căruțașul a văzut că fața și brațele lui erau acoperite cu niște pete livide negre-albăstrui. Era o privesite care ar fi făcut pe oricine să sară înapoi, dar căruțașul nu înțelegea la ce se uită. Nu recunoștea semnele. De ce-ar fi făcut-o? Nu mai fuseseră văzute până atunci, nu în locul acesta, în ținutul acesta.

Dar cineva le-a recunoscut; cineva care mai văzuse aceste semne trădătoare. Era un negustor ce călătorise mult dincolo de coastele noastre și cunoștea prea bine petele astea. O clipă a rămas încremenit, ca și cum n-ar fi crezut că se putea întâmpla aici. Apoi l-a tras pe căruțaș și a strigat răgușit:

— *Morte bleue.*